

Статистичко истражување за работната сила

RS_ARS_Q_MK_2017_0

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за пазар на трудот
1.3	Лице за контакт
	Даниела Аврамоска
1.4	Звање на лицето за контакт
	Виш соработник
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	daniela.avramovska@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	023295-627
1.8	Факс
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	23/01/2019
2.2	Последна објава на метаподатоците
	31/12/2017
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците
	23/01/2019
3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците

Главните податоци кои се добиваат со Анкетата за работна сила се однесуваат на работоспособното активно население (во кое спаѓаат вработените, невработените) и неактивното население на возраст од 15 до 79 години.

Податоците за работоспособното население се поделени според возрасни групи, пол, школска подготовка, брачна состојба, место на живеење (регион, урбан и рурален дел), економска активност и др.

Податоците за вработените се поделени според, видот на сопственоста, типот на работното време, секторите на дејност, видот на сопственоста, занимањето, висината на нето-платата, дополнителната и друга работа.

Податоците за невработените се однесуваат на методите на барање работа, должината на невработеноста, причините за напуштање на последната работа и др.

Податоците за неактивните лица освен што се поделени според возраст, пол, школска подготовка, се однесуваат и на следниве групи неактивни лица (во зависност на категоријата на која ѝ припаѓаат), на пр. ученици, домаќинки, пензионери, лица со инвалидитет (неспособни за работа) и друго неактивно население, обесхрабрани лица (кои не учествуваат активно на пазарот на трудот бидејќи ценат дека нема расположливи места), како и лица кои не се вработени и кои не се вклучени во процесот на образование или обука.

3.2 Систем на класификации

- Национална класификација на дејностите - НКД Рев.2,
- Национална класификација на занимањата, 2015,
- Номенклатура на територијалните единици за статистика - НТЕС (2014)
- Системот на образование во Република Македонија во однос на ISCED2011
- Меѓународна стандардна класификација на образованието МСКОБ (2013).

3.3 Опфат на сектор/и

Сите сектори од НКД Рев.2

A/A - Земјоделство, шумарство и рибарство

B/B - Рударство и вадење на камен

C/B - Преработувачка индустрија

D/Г - Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација

E/Д - Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината

F/Ѓ - Градежништво

G/E - Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли

H/Ж - Транспорт и складирање

I/З - Објекти за сместување и сервисни дејности со храна

J/S - Информации и комуникации

K/И - Финансиски дејности и дејности на осигурување

L/J - Дејности во врска со недвижен имот

M/К - Стручни, научни и технички дејности

N/Л - Административни и помошни услужни дејности

O/Љ - Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување

P/M - Образование

Q/H - Дејности на здравствена и социјална заштита

R/Њ - Уметност, забава и рекреација

S/O - Други услужни дејности

T/П - Дејности на домаќинствата како работодавачи; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби

U/P - Дејности на екстратериторијални организации и тела

Работоспособното население го составуваат сите лица на возраст 15 - 79 години.

Економски активното население го составуваат вработените и невработените лица (работна сила). Следејќи ги препораките на ILO, во вработените се вклучени лицата на возраст од 15 години и повеќе кои:

- за време на извештајната недела работеле за пари (во готово или во натура) или за добивка, најмалку 1 час;
- за време на извештајната недела привремено (т.е. поради болест, отсуство, студии, прекин на активноста на деловниот субјект итн.) биле отсутни од работното место, но формално биле вработени;
- помагале на семејниот имот или семејното претпријатие без плата.

Класификацијата на вработените според економскиот статус се базира врз Меѓународната класификација за економскиот статус на вработените:

Работодавци - лица кои управуваат со сопствен деловен субјект или се сопственици кои работат во сопствен дуќан, или се сопственици на свој земјоделски имот и вработуваат други лица;

Вработени - лица кои работат во државни институции, деловни субјекти во мешовита и недефинирана сопственост или кај приватен работодавец;

Вработени за сопствена сметка - лица кои имаат сопствен деловен субјект, бизнис, самостојно вршат дејност и работат на земјоделски имот со цел да остварат приход, а притоа не вработуваат други лица;

Неплатени семејни работници - лица кои работат без плата во деловен субјект, дуќан или земјоделски имот (во сопственост на некој член на нивното домаќинство).

Вработените се класифицирани според дејностите каде што ја вршат својата дејност, а во согласност со Националната класификација на дејностите, како и според занимањата што ги извршуваат во својата активност, а во согласност со Националната класификација на занимањата.

Невработени, во согласност со препораките на Евростат, се лицата на возраст од 15 до 74 години кои ги исполнуваат следните три услови:

- за време на извештајната недела не работеле (според горенаведените критериуми);
- активно барале работа, т.е. преземале конкретна активност за наоѓање работа; - биле подготвени да прифатат работа во следните 2 недели по завршувањето на извештајната недела. Лицата кои не се вклучени во ни една од двете категории ја сочинуваат групата на оние кои не се во работната сила.

Во согласност со истражувањето, **економски неактивното население** ги вклучува сите лица кои не работеле ниту еден час во извештајната недела, како што се:

- учениците и студентите;

- пензионерите;
- домаќинките (кои извршуваат само активности во своето домаќинство);
- лицата кои се издржувани од други лица или од државата или кои се издржуваат самите со друг вид приходи (ренти, камати).

Главни индикатори кои се добиваат од Анкетата се:

- Стапката на активност;
- Стапка на вработеност;
- Стапка на невработеност;
- Стапка на вработеност според највисокото стекнато ниво на образование;
- Лица кои живеат во домаќинства без вработени;
- Лица кои рано го напуштаат образованието;
- Лица со низок степен на образование;
- Доживотно учење.

На следниот линк се достапни методолошки објаснувања:

<http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=98&rbrObl=14>

3.5	Статистичка единица
Единица на набљудување се домаќинства и лицата во домаќинството.	
3.6	Статистичка популација
Статистичка популација се сите индивидуални домаќинства на територијата на државата и лицата во домаќинството на возраст од 15 до 79 години.	
3.7	Референтна област
НТЕС 3 (статистички региони).	
3.8	Временска покриеност
Од 1996 година на годишно ниво, а од 2004 година на тримесечно ниво.	
3.9	Базен период
4	Единица на мерење
Број и стапка (%).	
5	Референтен период

Недела (која ѝ претходи на неделата на анкетирање).	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
<p>Национални:</p> <p>Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15 и 27/16) и Програма за статистички истражувања 2013-2017 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/13, 24/14, 13/15, 7/16 и 152/17).</p> <p>Меѓународни:</p> <p>Објаснување за Анкетата за работна сила од Евростат, Регулативата бр. 577/1998 и 377/2008 на Европската комисија.</p>	
6.2	Споделување на податоци
Податоците се испраќаат (преку eDAMIS) до Евростат, микроподаточни сетови се испраќаат до Обединетите нации, ММФ (преку СДДС плус), Светската банка и други.	
7	Доверливост
7.1	Доверливост - политика
<p>Податоците се индивидуални податоци, заштитени со <u>Законот за државна статистика</u>. Податоците што се прибираат од извештајните единици преку статистичките истражувања или индиректно, од административни или од други извори, се доверливи податоци и се користат исклучиво за статистички цели. Резултатот на статистичката обработка може, исто така, да генерира информации кои се сметаат за доверливи, на пример: анонимизирани индивидуални податоци, табели со многу ниско ниво на агрегација, како и сè уште необјавени податоци. <u>Политиката за статистичка доверливост</u> ги содржи основните начела што се применуваат во Државниот завод за статистика.</p>	
7.2	Доверливост - третирање на податоците
Се применуваат правила за примарна доверливост на микро и макроподатоците за да се спречи неовластеното откривање на доверливоста на податокот и да се заштитат податоците од статистичко разоткривање.	
8	Политика за објавување
8.1	Календар на објавување
<p>Објавувањето на податоците е во согласност со Календарот на објавување кој се објавува на веб-страницата на Државниот завод за статистика.</p> <p>Календарот на објавување се подготвува еднаш годишно, пред почетокот на календарската година.</p>	
8.2	Пристап до Календарот на објавување

Календар на објавување http://www.stat.gov.mk/Kalendar_nov.aspx

8.3 Кориснички пристап

Во согласност со политиката за дисеминација, сите корисници имаат еднаков пристап до статистичките податоци во исто време. Податоците се објавуваат на веб-страницата истовремено за сите корисници, кои се информираат од Календарот на објавување и ниеден корисник нема привилегиран третман.

9 Фреквенција на дисеминација

Тримесечна.

10 Достапност и јасност

10.1 Соопштенија

Тримесечно соопштение: Активно население во Република Македонија

<http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstение.aspx?id=98&rbr=2570>

Годишно соопштение: Активно население во Република Македонија

<http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstение.aspx?id=98&rbr=2570>

10.2 Публикации

Публикација: Анкета за работната сила

<http://www.stat.gov.mk/PrikaziPoslednaPublikacija.aspx?id=3>

10.3 Онлајн база на податоци

МАКСтат базата на податоци - Активност на населението

http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/MakStat_PazarNaTrud_Plati

10.4 Пристап до микроподатоци

Во согласност со Законот за државната статистика (член 41) и со Политиката за пристап до анонимизирани микроподатоци за научноистражувачки цели, податоците што се прибрани за потребите на официјалната статистика може да се користат за научноистражувачки цели ако не е загрозувана нивната директна или индиректна идентификација, т.е. откривањето на индивидуалноста на податокот.

Пристапот до микроподатоци евозможен само во просторија на ДЗС, а врз основа на претходно доставено и одобрено барање и потпишан договор.

10.5	Друго
<p>Податоците од истражувањето се објавуваат и во мултисекторски публикации како што се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Статистички годишник, - Регионите во Република Македонија, - Македонија во бројки, - Жените и мажите во Северна Македонија, - Статистика за животна средина, - Одржлив развој, - МакСтат избор. 	
10.6	Документација за методологијата
<p>"Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на Државниот завод за статистика.</p> <p>http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=98&rbrObl=14</p> <p>Методолошки објаснувања кои се дел од публикацијата „Анкета за работната сила“</p> <p>http://www.stat.gov.mk/PrikaziPoslednaPublikacija.aspx?id=3</p>	
10.7	Документација за квалитетот
<p>Извештај за квалитет за 2015, од ДЗС,</p> <p>http://www.stat.gov.mk/Meta_godini_v2.aspx</p> <p>Број на прегледи на метаподатоци = 93</p>	
11	Управување со квалитет
11.1	Обезбедување на квалитетот

Посветеноста на Државниот завод за статистика за обезбедување квалитет на производите и на услугите е содржана во:

- Законот за државна статистика
- Стратегискиот план на Државниот завод за статистика
- Политиката за квалитет на Државниот завод за статистика

како и во постојаните напори за усогласување со Кодексот за работа на европската статистика. Главните аспекти и процедури за управување со квалитет во фазите и потпроцесите од Статистичкиот бизнис процес модел, како и добрите практики и насоките за обезбедување квалитет се документирани во интерен документ Насоки за обезбедување квалитет на статистичките процеси.

Потребните влезни и излезни метаподатоци, како и релевантните индикатори за квалитет за одделни потпроцеси, се опишани во документот Упатство за менаџери на статистички истражувања.

11.2 Оценка на квалитетот

Подготвен е извештај за квалитет во кој се пресметани главните индикатори за квалитет, коефициент на варијација, стандардна статистичка грешка и интервал на доверба.

12 Релевантност

12.1 Потребни на корисниците

Податоците од Анкетата за работната сила се користат за следење на промените на пазарот на трудот. Податоците за економски активното население, вработеноста и невработеноста се основните статистички информации неопходни за следење на економската состојба. Податоците од Анкетата се користат од страна на Евростат, Владата на РМ, Министерството за труд и социјална политика, Светската банка, Меѓународната организација на трудот и др.

12.2 Задоволство на корисниците

Државниот завод за статистика спроведува Анкета за задоволство на корисниците на ниво на статистичка област.

Оваа анкета е спроведена во 2009, 2012, 2015 и последната во 2017 година.

12.3 Комплетност

Комплетност на податоците за Анкетата за работна сила се обезбедува со тримесечна и годишна динамика.

-Комплетност на податоците на национално ниво се обезбедуваат со 4 објавени тримесечни соопштенија и годишна публикација,

-Комплетност на податоците на национално ниво = 100%.

-Комплетност на податоците за Евростат се обезбедува со доставување на микроподаточни сетови и извештај за квалитет кои се доставуваат до Евростат по објавување на тримесечните соопштенија.

-Комплетност на податоците за Евростат = 100%.

-Комплетност на податоците за ММФ (СДДС плус) = 100%

13	Точност и веродостојност
13.1	Севкупна точност
Точноста на податоците се обезбедува преку преземање на мерки за намалување на примерочните и непримерочните грешки, како и со дополнителна споредба и анализа на податоците пред тие да бидат објавени.	
13.2	Примерочни грешки

Примерочните грешки предизвикуваат варијабилност (примерочна варијанса) и го мерат степенот до кој се разликуваат проценките од различните можни примероци со иста големина и дизајн, а кои користат ист естиматор. Мерки кои најчесто се користат за оценување на големината на примерочната грешка се:

- Стандардна грешка
- Интервал на доверба
- Коефициент на варијација

2017		T1	T2	T3	T4
Број на вработени лица	Старосна возраст: 20 - 64	Коефициент на варијација CV			
		2.37	2.60	2.15	2.47
Стапка на вработеност као % од вкупно работоспособно население		2.37	2.60	2.15	2.47
Број на времено вработени лица		7.55	6.84	6.56	6.88
Број на невработени лица	Старосна возраст: 15 -74	4.60	4.42	4.63	5.18
Стапка на невработеност, како % од работна сила	Старосна возраст: 15 -74	3.80	3.72	3.96	4.10
Стапка на невработени млади, како % од работна сила	Старосна возраст: 15 -24	6.49	5.93	5.73	6.79
Просечни часови на ефективна работа во текот на неделата	Старосна возраст: 20 -64	0.73	0.57	0.53	0.67

13.3**Непримерочни грешки**

Грешки во опфатот: При спроведување на истражувањето на терен се користеше образец за неизвршено анкетирање (APC неодзив) во кој се наведува причината за неизвршеното анкетирање. Од овие одговори се пресметуваат повеќе опфатени домаќинства.

2017	1-во тримесечје	2-ро тримесечје	3-то тримесечје	4-то тримесечје
Overcoverage (вкупно) %	12.48	11.14	11.51	12.46
Одбивања %	7.29	6.13	5.17	5.78
Неконтактирани домаќинства %	3.54	3.42	3.56	3.22
Друго %	1.65	1.58	2.78	3.47

14 Навременост и точност

14.1 Навременост

Најмногу 84 дена по завршување на референтниот период T+84.

14.2 Точност

Податоците се објавени во утврдените рокови во согласност со Календарот на навременост.

Временска разлика на објавување на податоците за референтна 2017 година

Референтен квартал	T1	T2	T3	T4
Дата на објавување од Календар на објавување	09.06.2017	07.09.2017	07.12.2017	09.03.2018
Рок на објавување на соопштението	9.06.2017	7.09.2017	7.12.2017	9.3.2018
Разлика во денови	0	0	0	0

15 Кохерентност и споредливост

15.1	Географска споредливост
<p>Постои географска споредливост на дисеминираните податоците на национално ниво и на ниво на региони. Во однос на географската споредливост со останатите европски земји, исто така, е обезбедена споредливост бидејќи податоците се прибираат во согласност со европските регулативи.</p>	
15.2	Временска споредливост
<p>Временска серија согласно сегашната методологија за пресметување на стапките за активност, вработеност и невработеност, постои од 1996 година на годишно ниво и должината на временската серија е 22.</p> <p>Почнувајќи од 2004 година податоците се објавуваат на тримесечно и годишно ниво, што значи дека споредливата временска серија за тримесечни податоци е со должина од 56 тримесечја.</p>	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
<p>За да се оцени степенот на кохерентност на статистичките податоци се прави споредба на податоците од анкетата за работна сила со истражувања како што се месечните истражувања за вработени и плати, вработени во индустриското производство и во градежништвото, тримесечните истражувања за слободни работни места, бруто домашен производ, каде се прави споредба на бројот на вработени.</p>	
15.4	Внатрешна кохерентност
<p>Внатрешна кохерентност на податоците е обезбедена, податоците се контролираат и анализираат во процесот на производство.</p>	
16	Трошок и оптовареност
<p>Не се пресметува.</p>	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
<p>Во согласност со Политиката за ревизија</p> <p>http://www.stat.gov.mk/RevizijaNaPodatocite.aspx</p>	
17.2	Практика за ревизија на податоците
<p>Не е применливо, нема ревизија на податоците во ова СИ.</p>	
18	Статистичка обработка
18.1	Извори на податоци

Анкетата за работната сила претставува примерочно истражување. Рамка на примерокот се податоците од Пописот 2002, односно податоците за бројот по пописни кругови, бројот на населението, полот и возраста на населението.

Во секој квартал се анкетираат по 5000 домаќинства, според ротациски модел, примерокот е поделен на 9 потпримероци (бранови) и во секој бран има по 1250 домаќинства годишно, од кои 8750 домаќинства се анкетираат двапати во текот на годината, а 2500 домаќинства еднаш во текот на годината.

Примерокот за Анкетата за работната сила е дизајниран како стратифициран, ротациски, двоетапен случаен примерок. Во првата етапа се бираат пописните кругови, а во втората етапа, во рамките на пописните кругови се бираат домаќинства. Првични примерочни единици се пописните кругови и случајно се бираат по 625 пописни кругови во секој квартал според алокацијата. Во втората етапа, во секој од избраните пописни кругови случајно се избираат по 9 домаќинства со адресните податоци од Пописот 2002.

Бидејќи податоците се собираат неделно, а обработките се кавратлани, направена е поделба на 52-те недели на анкетирање во годината на 4 квартали со по 13 интервали. Избран е ротациски примерок, при што дел од пописните кругови се повторуваат во секој квартал.

18.2 Фреквенција на прибирање податоци

Недела.

18.3 Прибирање на податоците

Податоците се прибираат со прашалник за домаќинство (APC-A) и прашалник за лице (APC-B). Податоците се прибираат со комбиниран метод, PAPI (од страна на посебно обучени анкетари - лице в лице) и CATI (компјутерски потпомогнато телефонско анкетирање). Доставувањето на материјалот од страна на анкетарите до регионалното одделение е во период од најмногу два дена, T+2, регионалното одделение материјалот го доставува до стручното одделение во период од најмногу пет дена, T+5.

18.4 Проверка на податоците

Проверка на податоците се врши во согласност со дефинираните критериуми за контрола. Првичната проверка на податоците се врши од страна на анкетарите при добивањето на податоците од испитаниците на терен. Податоците повторно се проверуваат од супервизорите во регионалните одделенија за статистика. При внес на податоците во апликацијата се користи логичка контрола која врши проверка на податоците. Откако ќе се внесат податоците во базата, постои и дефинитивна контрола во стручното одделение, според препораките за валидација дадени од Евростат.

Излезните податоци исто така се проверуваат и анализираат. Се прават проверки и анализи во однос на претходното тримесечје и претходна година, на ниво на возрасна група, економски статус, сектори на дејност и др.

18.5 Компилирање податоци

Контролата се изведува за следење навременост, опфатност, целосност и точност. Контролата на прашањата се врши рачно при што се имплементираат сите потребни правила.

При внесувањето на податоците во апликацијата се прави делумна автоматска контрола, која вклучува однапред подготвени услови и правила за внес. Исто така во внесот се поставени правила и за онлајн контрола, при направена грешка таа сигнализира и бара корекција уште додека се внесува податокот. По завршување на внесот се прават повторни контроли, се применуваат валидациски правила кои се поврзани со дефинициите за соодветните прашања и варијабли.

18.6	Прилагодување
Не се прават сезонски прилагодувања, ниту какви било израмнувања.	
19	Коментар
A.1	Анекси